bűnöktöket Iſten előtt és az ő Angyali előtt, mi módon röythetitec el?

68 Imé ihon Iſten az ítélő biró, féllyétec őtet, ſiűnyetec meg à ti bűneitektől, és immár öröcké el feleiczetec az álnokſágnac czelekedetit: és titeket az Iſten ki hoz, és minden nyomorúſágtól meg ſiabadît.

69 Mert imé az harag geriedez ellenetec ô ſokaſágú ſereg, és némellyeket ti közzületec el ragadnac, hogy báluányoknac áldoztatot eledeluel éteſſenec. b

70 És à kic ő nékic engednec, azoktól meg czuſoltatnac és el tapodtatnac.

61 Léſſen pedig minden helyekē és à ſomſéd városokban az Iſten félökre való nagy fel támadás.

72 Vgy mint bolondoc léſſnec, ſenkinec nē keduezuén az Iſten félöket el koboroluán és puſztituan.

73 Mert azoknac marháiokat el puſztittyác és ragadozzác, és őket az ő házokból ki hánnyác.

74 Ackoron az én válaſztottimnac probáláſoc ki ielenic, mint à tűzzel meg probáltatott aránnac.

75 Hallyátoc meg én ſzerelmeſim, azt mondgya az WR, imé à nyomorúſágnac napiai ielen vadnac, mellyekből titeket meg ſiabadîtlac.

76 Ne féllyetec, ſe ne kętelkedgjetec, mert Iſten à ti hadnaggitoc

77 Söt inkáb az én hagyományimat és parantſolatimat tartſátoc meg, így ſiol az WR Iſten: à ti bűneitec ne nyomianac meg titeket, és az ti álnokſágtoc ti raytatoc erőt ne vegyenec.

78 Iay azoknac kic az ő bűnöktül meg ſioritatnac, és az ő álnokſágokual bę fedeztetnec.

79 Miképpen az mező melly à sűrő tőuiſſeſtől el fogattatic, és à melynec őſuénye (melljen az ember által járna) à tőuiſſektül bę fedeztetuén el rekeſitetic, az olljan mező az tűzzel meg égetteric: Ecképpen léſſen azoknakis dolgoc.

b: Az Iſten népének ſiol az Eſdras, hogy az pogányoc ő áldozatokból ſokákat el vonſſanac hogy b luánnac áldoztatot eledellel éteſſéc őket. &c.

Eſdras Negyedic Kônyuénec vége.

TOBIAS KÖNYVE.

ELSŐ RESz.

Meg iratnatic ez Caputban az Tobiás minęmő Iſten félő ember vólt, mind házaiában az fogſág előtt, mind az fogſagban, és hogy Gabaeluſnál ſiz talentum ezüſtöt tőtt vólt le, &c.

1 Tobiáſ-

I. TOBIASNAC, az Tobiel fiának dólgairól való kőnyw, melly Tobiel Ananiel fia vólt, és melly Ananiel Adouelnec fia, és melly Adouel Gabaliel fia vólt Asaelnec maguából, Nephthalim nemzetségéből.

2 Ki az Assyriábéli Sálmanazar királnac ideiében, fogua vitettetet vólt Thisbeből, [a] melly vagyon iob kęz felől, annac az városnac mellete, melly hiuattatic tulaydon nęwel Nephtalimnac, Galileában Aser nemzetségénec felőtte.

[a: Thisbe, nem városnac hanem tartomńac, neue, melly Gileádban vólt nap kelet felől, onnét való vólt, Illyes Prophéta, azért neueztec Thesbites Illyesnec.]

3 En Tobiás minden életemnec ideién az igaz mondásnac, és igasságnac vtán iártam, és soc iót tőttem az én nemzetségemből való atyafiackal, kic én velem Niniuébe Assyria földébe mentec vólt.

[1. Reg: 17. vers: 1.]

4 [b] Es mikor házamban vólnéc Izraelnec földében, iffiu koromban, męg ackor az én Attyámnac minden nemzetsége Ieruſálemnec házától el ſiakadott vala, attól (az háztól,) melly Izraelnec minden nemzetségénec, áldozattyánac fel vitelére válaztatot vala, ahol à Felséges Istenec Sátorának Temploma ſienteltetet vala, és minden időre eppitetett vala.

[b: Tobiás minemő vólt az ő házában az rabſágnac előtte, minec vtána Izrael el ſzakadot vólna Ieruſálemtől.]

5 Hanem minden nemzetségec kic az Istentől el ſiakattac vala, és az én Attyámnac háza Nephthalim, amaz bornyú képre czinált tatott báluáhnac áldozic vala.

6 En pedig, az mint mind egéſz Izrael népének, őrőcké meg maradandó parantſolattal meg hagyattatot vala: egyedűl gyakorta Ieruſálembe fel mégyec vala, első ſengeimet fel viuén, és tizedemet; mind azockal, mellyeket elősier nijrtec vala az én iuhaimról, és az okat az Aaron maradékinac az óltárra viſiem vala fel.

7 Minden gyűmőltsömnec első tizedét, [c] az Aarontól ſiármazott Papoknac adom vala, kic Ieruſálemben ſiolgálnac vala, az másod tizedet el adom vala: és el ménuén, az mit abból gyűytec vala, minden eſitendőben Ieruſálemben kőltöm vala el.

[c: Ez három féle Decimarúl olvaſd meg. Num: 18. Rut: 14. Mit mond Moſes.]

8 Harmad tizedet pedig, az kiknec illic vala, azoknac oſitom vala, à miképpen az én Attyámnac annya Debora énnékem meg parantſolta vala: Mert én az én attyámtól áruáiúl maradtã vólt.

9 Touábba mikor ember korba iutottam vólna, az én nemzetségemnec ágából, feleſégűl Annat vőm, és attól lőn az én Tobiás neuő fiam.

10 [d] Es mikor fogua Niniuébe vitettem vólna, az én attyámfiai, és az kic az én nemzetimből valánac, az Pogányoknac ételekből éſinec vala.

[d. Minemő vólt Tobiás az fogſágban.]

11 En pedig magamat meg tűrtetem vala, hogy magamat meg tartoztatnám azoktól.

12 Hogy az Istennec emlekezetit tellyes ſiwel meg tartanám.

13 Annac okaért kedueſsé és ékeſsé tőn engem az felséges Isten

Salmanazar előtt, hogy én néki Sáfára lennéc.

14 Es Mediába ménuén Gabaelnel Gabrias fiánál, Mediánac földében Rages városban * tíz Talentomot hagyéc.

* : Be várost ismerec Ecbatanenakis az pertom ány rál mellyben vagyon.

15 Mikor pedig Salmanazar meg hólt vólna, az ő fia Sennacherib lőn ő helyébe az orſiágban, kinec mikor háborúba vólnánac dólgai: En Mediába nem mehetec vala.

16 Touábba Salmanazarnac ideiében, ſoc ióual valéc az én attjámfiainac, kenéremet ki oſztom vala azoknac à kic eheznec vala.

17 Es à ruhátalanokat az én ruháimmal meg ruházom vala: Es ha valakit az én nemzetemből halua látoc vala, és Niniue városának keritéſe környül el vettetett látoc vala, el temetem vala azt.

18 Es mikoron Señacherib király Sidóſágból futua ſialadott vólna meg, és némellyeket meg ölt vólna, én azokat titkon el temetem vala, mert ſoc embereket veſitet vala el az ő meg búſúlásában: Es mikor az király kereſtetnéie, meg nem talállyác vala azoknac teſteket.

19 Annac okaért mikor egy Niniuébéli ember engemet à királnac bę vádolt vólna, hogy azokat el temetném, el röytém magamat, és mikor meg tudtam vólna hogy halálra kereſnénec, fęl felé álléc.

20 Minden ioſiágomban pedig prędát vetettéc, és ſemmit meg nem hattác éńékem, az én feleſégem Anna, és Tobiás fiam kiuől.

21 Touábba męg czac ötuen öt nap ſem múlt vala el, hogy ötet az ő maga két fiai meg ölék: Kic mikor Ararath hegjeire ſialadtac vólna, Sarchedonus az ő fia üle helyére az orſiágban, és Achiacharuſt Ananielnec az én Bátiámnac fiát, az ő attyának minden ioſiágán ſiámtartouá és gonduiſelőué tőué.

21 Mikoron pedig Achiacharus én érőttem könyörgöt vólna, Niniuébe meg tęrék, az pedig mind Pohárnakia, mind Petsétlőie, mind ſiámtartóia, mind Sáfára vala, és Sarchedonus az én bátyámnac fiát, hely tartóiáuá tötte vala.

II. Réſz.

Meg irattatic megis ez Caputban az Tobiáſnac ſzámborſága, es minęmő kęſérttetec eſtenec rayta, mellyeket mind nagy rákéllcteſiéggel ſenuedett.

1 MIKORON pedig haza mentem vólna, és az én feleſégemet Annát Tobiás fiamual meg adtác vólna. Pünkösd innépében, mellyet hęt hetnec innépénec neueznec, gazdag ebédet keſiíténec énnékem, és le üléc enni. Exod: 34. Leuit 23. Deut: 16.

2 Ott mikor látnám az ételnec bőſégét, az én fiamnac mondám: meny el és valamely ſiükölködöt az mi attyánkfiai közzül találſi, hozd bę, de ollyat, à ki azIſtenről el nem feletkezett, és imé én addig meg várlac tégedet.

3 Ő pedig mikor meg tęrt vólna, monda: Attyám, egy az mi nemzetſégünc közzül meg ölettetuén,

tetuén , az piátzon el vettetuén fekſiic.

4 Ackor én,minec elötte valamit öttem vólna, fel ſiökém, és fel vöuén ,házamban el reytém, nap enyéſietig.

5 Annac vtáña meg téruén,meg moſdám,és nagy keſerűſéggel éuém meg az én ételemet.

Amos : 8. v. 10. 1. Mach: 1. v:41. 6 Meg emlekezuén az Amos iöuendöléſéröl,ki azt mondta : à ti innepitec keſerűſégre fordúlnac, és minden vigaſágtoc ſiralomra.

7 Sirtam annakokaért,és nap enéſiet trán el ménéc,és ſirt áſuán el temetém azt az hólt embert.

Supra: 1. v: 22. 8 Az én ſiomſiédim pedig neuetuén engemet ezt mondgyác vala:Im nem fél ez ember èfféle dologért meg ölettetni , holott egyſier immár búdoſóban eſett, mégis az hóltakat el temeti.

9 Azon éiel pedig mikor az temetésböl meg ferteztetuén meg iöttem vólna,és az én pituaromban az fal mellett el aluttam vólna,és ortzámat bę nem fedeztem vólna.

a:Tobiáſon eſet kéſértet, az vakſág.

10. a Az verebec, kiket nem tudtam hogy az falban lakianác, az én fel nijlt ſiememben ganéilánac,és hályag fogá bę az én ſiemeimet , és ſemmit nem tehetének néki az oruoſokis mikor hoz záioc mentem vólna. Az után Achiacharus tart vala engemet, míglen Elimaidába ménéc. b

b: Itt egy néhány verſeket hagyác el,mint az elrö Caputbannis, miuel hogy az Görögben nintſenec, hanem maſtul iratattac az betü közzé, ez vtánnis el hagyunc az ollyan verſeket mind ez könyvben mind egyeb Apocriphus könyuekben.

11 Anna pedig az én feleſégem, aſſiſioni állathoz illendö miuet fogad vala.

12 Es mikor az ö gazdáioknac meg küldenéie , meg fizetuén munkáiát, annac felötte egy gödölyet adtac vólt néki.

13 Melly mikor én kozzám iutott vólna,és ríni kezdett vólna, mondám :honnét vagyon ez gödölye? talám lopott? add meg az ö gazdainac : mert nem ſiabad ſemmi lopottat meg enni. *Deut: 22.*

14 Es monda az,aiándékon iutalmam felött adtác. Kinec én nem hiſiec vala, hanem hagyom vala hogy meg adnáia az ö gazdáinac , és ezt ſiégyenlem vala. Az pedig meg haraguán monda: hól vadnac az te alamiſnáid, és à te igaſságid?im monſtan mindenec te raytad meg tettzenec. c

c:Másodic kéſértete Tobiáſnac,az ö maga feleſégének zúgolodáſa.

III. Réſz.

Könyörög Iſtennec mind az Tobiás az ö vakſág.ban, mind az Sara atſon Raguelnec leanya, meg halgattatnac iſtentöl mind kettén,és Angyal boczáttatic el mind az kettönec meg oruoslaſara,

1 ACkoron én keſerűſégembe ſiréc,és nagy bánattal illyen igéckel könyörgéc az Iſtennec.

2 Igaz vagy WRam, és minden czelekedetid igazac,és minden útaid irgalmaſság, és igaſſág,és igaz és mélto itéletet téſſi mind öröcké.

3 Emlekezzél meg rólam , és tekints reám , és ne álly boſiſiút az én bűneimért , ſe az én attyáimnac vétkekért , kic te ellened vétkeztec.

4 Mert az te paranczolatidnac nem engedtenec: melly dologért minket prędára, fogſágra, halálra,czuſ-

rá, czufságra és gyalázátra vetettél mind azoc között, kic közöt el oſlottunc.

5 Iólléhet ſoc igaz és illendő okaid vadnac, hogy én velem az én bűneim ſierint, és az én attyáimnac vętkec ſierint czelekedgyél, mert nem tartottuc meg az te paranczolatidat, és tökéletesſen nem iártunc te elötted.

6 Moſt azért az te akaratod ſierint czelekedgyel én velem, és vedd ki az én lelkemet hogy halyac meg, és legyec földdé, mert iób énnékem meg halnom, hogy nem élnem: mert méltatlan ſemre való hányáſokat hallottam, és nagy bánatban vagyoc, engedd meg, hogy meg ſiabadúluán ez nyomorúſágokból, menyec az öröcké való helyre: az te ortzádat ne fordicz el én tőlem.

a: Nemellyec ótaz Ecbatanat tartomány neuénec, mondgyác lenni, melly Media orſzágnac, eggyic réſze volt.

7 Történéc pedig azon napon hogy Ecbatana városba, a melly Mediában vagyon, Sara Raguel leánya az ő attyának ſiólgáloitól gyalázatot hallaná.

8 Hogy hęt férfiunac adatott vólna, kiket azgonoſi Aſmodęus ördög, minec elötte eggyesültec vólna, meg ölt vala. Nem tudodé, azt mondgyác vala, hogy te foytottad meg à te fériedet? Hęt féried vólt immár, és eggyiknec neuéről ſem neueztettél meg.

9 Mit verſi minket azokért? ha meg hóltanac, meny azoc után innét, hogy ſoha ſe fiadat ſe leányodat ne láſſuc.

10 Ezeket mikor Sára hallotta vólna, nagy bánatban eſéc, aſiéra hogy mágának meg foitáſárul gondolkodnéiec. De mind az által monda; az én attyámnac egyedől vagyoc leánya, és ha ezt miuelem, meg gyalázom, és az ő vénſégét nagy bánattal koporſóra iutatom.

11 Touábba az ablakra áluán illyen ſióckal áldgya vala azIſtent: Ditſérendő vagy, vgy mond, te én WRam Iſtenem, ditſérendő az te ditsőſégednec, ſient és betsülletes neue mind öröcké: Téged mind öröcké minden kezed munkai ditſérienec.

12 Moſtan pedig, ô WRam, te reád vetuén az én ſiemeimet és ortzámat.

13 Kérlec hogy végy ki engemet ez földről, hogy ennec vtánna ſemmi gyalázatot ne hallyac.

14 Te tudod WRam, hogy én minden férfiui gyalázattul tiszta vagyoc.

15 És ſoha, ſem az én neuemet, ſem az én attyámnac neuét, az én rabſágomnac földén ſemmi rútſágnac vétkéuel meg nem vndokitottam. Eggyetlen egy leánya vagyoc az én attyámnac, czac egy gyermekteleis nintſen, ki örököſe lehetne, ſem közel való attyafia, auagy annac fia, kinec én magamat feleſégül tartanám, immár énnékem hęt fériem veſſett el. Miért kéuánhatnam én ez világon touáb való életemet? Ha te néked nem kedues halálom, te nézz én reám, és irgalmaſságodat mutaſd meg raytam, hogy én eñec vtánna ęfféle gyalázatot ne hallyac.

16 Könyör-

16 Könyörgéſec pedig mind az köttenec felſéges nagy Iſtentöl meghalgattatéc.

17 Es mind à kettönec gyogyitáſára Raphael Angyal küldetéc, hogy az Tobiáſnakis ſieméröl à hályagot el venné: Es Sarát az Raguel leányát Tobiáſnac feleſégül adná, és az gonoſi Aſmodeus ördögöt meg kötné, mert vgy mint örökös törueń ſierint Tobiáſra nézne. Azon egy idöben meg teruén Tobiás bé méne az ö házába, és Sarais le iöue à vatſoráló helröl.

IIII. Réſz.

Tobiás Teſtaméntomot tesen és az ö fiat az Tobiaſt inti Iſteni félelemre és minden iotſágos czelekedetre, és meg mondgya néki az Gabelusnal lé tött pénzt.

1 AZon az napon iuta eſiében Tobiáſnac az ezüſt, mellyet Ragésben [a] Mediánac tartományában Gabaelnec adott vala.

2 Es monda magában: En halálomot kértem, ſ. miért nem hiuom elö Tobiásfiamat, hogy minec elöttemeg haloc, meg intſem ötet erröl?

3 Es mikor elö hitta vólna ötet, monda néki; fiam, ha én meg haloc temeſs el engem, és az te anyádat meg ne vtáld, de minden életednec ideiében tiztellyed ötet, kedue ſierint czelekedgyel, és ſemmi boſſhuſsággal ne illeſd.

4 Fiam meg emlekezzél róla, melly ſoc nyaualyát ſienuedett, mikor téged méhében hordozott.

5 Es mikoron meg haland, mellém azon koporſóban temeſd.

6 Minden életednec ideiében fiam, az mi Wrunc Iſtenönc légyen elötted, és elmédet ne haitſad az bünre, és az ö paranczolattyának vtáláſára.

7 Az igaſságot ſiéreſſed, minden életednec napiaiban, és az hamiſságnac útát ne köueſſed. Mert ha az igaſságra igyekezel, valamit czelekeſſel minden dólgod iól és bódogúl léſien te néked, és mind azoknac az kic igaſságot czelekeſſnec.

Prouer: 3. v. 9. Eccl: 4. v: 1. & 14. v: 13. Eccl: 35. v. 4.

8 Az te gazdagſágodból adakozzál, és az adakozásban az te ſiemed ne légyen iregy: Es az te ortzádat az ſiegéntöl el ne fordíczad, az Iſten ſem fordittya az ö ortzáiát el te töled.

9 Az te eröd ſierint és böſéged ſierint tégy kegyeſséget, hogy ha keués vagyon te néked, az keuésböl ſe ſiány keueſet adni.

10 Mert vgy mint drága el töytet kéntſet gyüyteſi magadnac ſükſégednec napiára.

11 Mert az ió tétemén meg ſiabadít az halálból, [b] és nem hágy az ſetétſégre iutnod.

12 Mert nagy ſiép aiándéc az alamiſnálkodás az Felſéges Iſten elött, mind azoknac az kic azt gyakorlyác.

13 Meg

a: Rages itt városnac neue, noha gyakorta tartománnis neue, mint ez vtánnis meg mondgyác, az Rages pedig Ecbatananac fö városa vólt.

b: Nem azt mondgya, hogy az alamisnalkodás érdemlé az halálbol való szabadulást. Mert ha minden czelekeſſül kis hasson

nal szolgác vagyunc, hanem azt akaria mondani, hogy kitkel tól töttunc azoc meg emlekezén az ió tétemenyröl, vizoztag ibt tésynec és az halálos veſſedelemből megſzabaditnac, lyet ért az ſetétſégen.

13 Megtartoztasd magadat minden paráznaságtúl, és kiváltképpen feleséget végy az te eleidnec ágából, és más nemzetből feleséget ne végy, ki nem à te attyádnac nemzetségéből való. Mert Prophétáknac fiai vagyunc, Noenac, Abrahámnac, Isaaknac, Iácobnac, kic régi attyaink vóltac világ kezdetitől fogua. Emlekezzél meg fiá hogy azoc feleséget az ő attyokfiai közzül vöttenec, és meg áldattac iámbor magzatockal, és az ő maguoc birtác à földet.

14 Annac okaért fiam az te attyádfiait sieressed, és elmédnec fel fuualkodásában meg ne vtállyad öket, és à te nemzetségednec fiait és leánit meg ne vtáld, hogy feleséget abból ne vennél. Mert az keuélség vesiedelmet és egyenetlenséget sierez: és az elménec keuélségét, kaar vallás, és nagy siegénség köueti. Mert az keuélség annya az éhségnec.

15 Semmi embernec bérét tovább ne tartsad, à ki te néked siólgálatot, hanem mindgyárt meg fizes néki. Mert ha teis Istennec siólgálsi, ötis meg fizet néked: minden dolgodban sieretö fiam eſies légy, és okos minden forgásodban.

16 Azmit te nem serez, senkinec másnac azt ne czelekedd. Bort úgy ne igyál hogy meg részegedgyél: és az részegség te néked úti társod ne légyen.

17 Az te kenyéredben adgy az ehezönec, és az te ruháddal ruházd az meziteleneket. Valami marad te néked, siükölködönec ossiad: Es az te siemed meg ne iregyle[c] à te alamisnálkodásodat.

18 Ontsd ki az te kenyeridet az igazaknac koporsoiára[d]. Az istenteleneknec valamit ne adgy.

19 Tanáczot mindenkor bölts embertől kérdgy, és semmi hasznos tanáczot meg ne vtály.

20 Minden idöben az te WRadat Istenedet áldgyad, és ö tölle kéried hogy az te dólgaidat igazgassa, és hogy minden végezésid és tanáczid ió sierentséssec legyenec. Mert nintsen semmi nemzetségben az ió tanácz, de ö maga az WR minden ióknac adóia, és az kit meg akar alázni, meg aláz az mint ö akaria. Mostan azért fiam emlekezzél meg az én parantsolatimról, és soha ki ne essenec az te elmédből.

21 Ezt is ielentem te néked, hogy én Gabaelnec Gabrias fiának, az ki Mediába Ragesben [e] lakic, tíz talentum ezüstöt adtam.

22 Ne fély fiam hogy meg siegenedtönc, elég léssen te néked ha az Istent féled, és az bünt el táuoztatod, és ha, az mi Istennec kedues, azt czelekesed.

[c]: Az az, meg ne bantnya, vagy syemel valogato ne légyen.

[d]: Az az, Nemezsae eletekben adgy az igazaknac, hanem azocnal höltoe vtánnis iól tégy, az ö maradékinac alamisnálkodnán.

[e] Rages itt is varosnac neue.

V. Rész.

El bocsátya Tobiás az ö fiát Rageshe Gabelushoz, az tíz talentomért Raphaellel, kit az ö Annya sirat, de Tobiastul meg vigasztaltatic.

1 Felelven pedig Tobiásnac fia, monda: Attyám mindeneket meg czelekesem, valamelyeket énnékem paranczoltal.

2 De mint vehetem én meg az ezüſtöt, holott nem eſmérem én azt?

3 Ackoron az Nagy Tobiás az adós leuelet néki adá, és monda: keres melléd egy embert, ki el mennyen te veled, mîg én élec, kinec meg fizetec: és el ménuén kérd meg az pénzt.

4 Mikor azért ember keresni ment vólna, találá az Raphael Angyalt, kit nem eſmért vala.

5 És monda néki: el iöhetſié velem Ragesbe, Mediánac tartományába? tudod oda az iárâſt?

a Ittis az Rages város néue melly az mint meg mondottuc Mediának Ecbatana nevű tartományában volt.

6 Kinec az Angyal mondá: el mégyec te veled, mert Gabaelnél az mi atryáinkfiánál laktam.

7 Ackor kis Tobiás monda: Váry meg engemet addîg, mîg az atryámnac meg mondom.

8 Annac okaért el ménuén az Angyaltól, monda néki: menny el, de ne kéſsel, és bę ménuén az házba, monda: Atryám, találtam egy embert ki el iö velem: Az pedig monda, hîd ide hozzám hogy értſem meg ki nemzete, és ha igaz Vri társod léſien.

9 Annac okaért mikor Raphael elő hiuattatott vólna, es bę ment vólna az házban, egy máſnac kőſiönénec.

10 Ackoron Tobiás monda: Atryámfia mond meg énnékem ki nemzetéből, és ki háza népe kőzzűl való vagy.

11 Kinec Raphael monda, nemzetléget, és ház népét kereſſié, auagy bęreſt, ki az te fiadnac Vri társa lenne? Tobias pedig monda, En az te nemzetſégedet és neuedet akarom meg tudni.

12 Ackoron Raphael monda: En vagyoc az Azarias, nemzetſégemről pedig amaz nagy Ananiaſnac az te báttyádnac fia vagyoc.

13 Tobias pedig monda: Egéſſéggel iöy, és én reám ne neheztelly, hogy nemzetedet és ſiűleidet meg kérdeztem: Mert te én atryámfia vagy, tiztelſéges és Iámbor nemzet vagy: Mert eſmértem Ananiaſt és Ionathaſt amaz nagy Samaias fiait, mikor eggyűt ménnénc imátkozni Ieruſálembe, az elſő ſiűlőtteket, és gyűmőltſinknec tizedét fel vinnőc, és ſoha nem vóltac az mi atryánkfiainac téuelgéſekben, (kic el ſzakattac az mi Wronktól Iſtenűnktől,) Bizoń nagy nem zetből támadtál atryámfia.

14 De mond meg mitſoda iutalmat adgyac te néked, minden napra egy egy drachmaté, és annac felőtte az mi étel ſiűkſég az Vrra, mint az én fiamnac.

15 Sőt ha egéſſégben ti meg iuttoc meg iobbitom ezt az te béredet.

16 Annac okaért mikor meg alkottac vólna, Tobiás monda az ő fiának: kéſiits az Vrra magadat, és mennyetec el békéuel. Mikor pedig (az) el ſierzette vólna, mellyec az Vrra ſiűkſégeſec valánac, monda néki az attya: Te menny el ez emberrel, De az Iſten az ki az Eegekben lakozic

áldgya meg az ti vtatokat, és az ő Angyala légyen veletec. Mind ketten ki ménénec azért, hogy el indúlnánac, és az iffiunac ebe eggyut mégyen vala vęlec.

17 Anna pedig az ő annnya sirattya vala, és monda Tobiásnac: Miért botsátád el az mi gyermekünket? nem ő vólté az mi vénségünknec Istapia, ki bę iö vala, és ki mégyen vala elöttönc.

18 Bár soha az az pénz ne lött vólna, b hanem az mi fiunkért lött volna ganéia.

19 Mert az míg Isten éltet vala, ez elég vólt nékünc

20 De Tobiás monda: ne gondolly vęle atty ámfia, egésségbe meg iö, és azt siemeiddel meg látod.

21 Mert ió Angyal vagyon vęle, és bódog vtalésien, egésségben meg iö mi hozzánc.

22 Es ő el hagyá az siráſt.

b. Nemelyec úgy fordítyac: Vayha ez előtt jobá nem vólt vólna pénzünc, hanem egyéb ſtam keués pénzünc lött vólna az mi fiunkā.

VI. Rész.

Tobiast megſabadittya az Angyal az halgúl, kit intt arra az Raguel leányac az Sárat el vegye feleségül. Enged Tobias az Angyal beſzédenec.

1 AZoc az vton ménuén iutánac tsſue az Tigris folyó vízhöz, és ott maradánac az éiel.

2 Es mikor az iffiu mosodáſnac okaért az vízbe ment vólna, nagy hertelen egy hal az vízbe elö veté magát, és bę akará az iffiat nyelni.

3 Ackoron az Angyal monda: fogd meg az halat, és mikor meg fogta vólna, ki voná azt az földre.

4 Kinec viſiontág monda: Veſd ki az hálnac az bélit, és az ſiuét és máiát mind épeſtöl tegyed ió helyre.

5 Es vgy tſelekedéc az iffiu, mint az Angyal hatta vala, Az halat pedig meg ſütuén meg éuéc, és mind ketten az ő vtokon mennec vala, míglen közelgetnénec Ecbatanahoz.

6 Ackor az iffiu az Angyaltól igy tudakozic vala: Azaria attyámfia, mi haſina vagyon az ſiuénec es az maiánac, és az hal epéiénec.

7 Monda az: ha kinec az ördög auagy az gonoſi lélec bántáſára vagyon, az ſiuéből és az epéiéből füſtöt kell az férfiu auagy aſſoni állat elött tenni, és annac vtánna nem gyötri.

8 Az epéiéuel pedig kend meg az embernec ſiemét, az kin hályág vagyon, és még gyógyúl.

9 Mikor pedig Ragesba a iutottac vólna.

a: Rages itt tartománnac neue nem város neue. melyet Ecbatananakis neueztec mint ötödic versben. Az Raguel azért Rages tartomány-ban lakot de nem Rages városába.

10 Monda az Angyal: atty ámfia, ma maradgyunc Raguelnél, az te néked rokonod, kinec egy Sára neuö leánya vagyon, az melly felöl én ſólloc, hogy te néked adgya feleségül.

11 Mert te reád néz az ő örökſége, holott tſac te egyedül maradtal az ő nemzetſégéből.

12 Az leány pedig ſiép és eſies, annac okaért engedgy az én beſzédemnec, és én ſólloc az ő atty áual,

tyáual, hogy mikor b Ragesből meg tęrendűnc, menyegzőt tegyűnc: Mert én tudom hogy az Raguel az Moſes törvénye ſzerint más férfiunac nem adgya, hanem inkáb meg halna: Mert ſemmi emberhöz nem illic inkáb mind te hozzád hogy annac örök ſéget bíriad.

b: Itt városnac neue az Rages.

13 Ackor felele az iffiu az Angyalnac: Bizonyára attyámfia Azaria, hallottam hogy az leánt házas társúl hęt férfiunac adtáç vólt, és mind meg ölettettec az ágyas házban.

14 En pedig eggyetlen egy fia vagyoc az én attyámnac, és félec rayta hogy énis mint az elébbi férjei meg ne hallyac, ha bę mégyec hozzá. Mert az ördög ſiereti őtet, az ki ſenkit egyebet meg nem bánt hanem ęzaç azokat az kic ő hozzá mennec, annaç okaért énis félec hogy meg ne hallyac, és az én attyámnac anyámnac ęleteket, raytam való nagy bánatért idő előtt el ne temeſsem, nintſen pedig több fioc nálamnál ki el temeſſe.

15 Ackor az Angyal monda: Nem emlekezelé meg az attyád paranczolatiról, mellyeket te néked hagyott hogy az te nemzetſégédből vennél magadnac feleſéget? Azért fogadd fiómat attyámfia: Mert ez te feleſéged léſſen.

16 Es az ördöggel ſemmit ne gondoly, mert ez te néked ez ęiel házas társul adatic.

17 Mikor pedig az ágyas házba bę kezdeſi menni, vegyed az fűſtölő port, és az halnac ſiuéből és máiából tſinály füſtöt.

18 Mellyet mikor meg érez az ördög, annyéra fút, hogy ſoha az után meg nem tęr.

19 Touábba mikor te ő hozzá bę męgy, mind ketten kellyetec fel és az könyörülő Iſtennec imát kozzatoc, az ki raytatoc könyörúluén, titeket meg tart.

20 Ne félly, mert ez világ kezdetitől fogua néked rendeltetet vólt, kit te meg tartaſi, és veled el viſieſi, ſőt vélem hogy gyermekidis léſſinec tölle.

21 Mikor ezeket hallotta vólna Tobias, meg ſzereté Sárát és az ő ſiue felőtte igen hozzáia hayla.

VII. Réſz.

Bemennec Raguelhoz Tobiás és Raphael, kiket Raguel nagy emberſéggel fogad, és az ő leány-t az Sárát adgya feleségül az Tobiásnác.

1 IVtánac azért azoc Ecbatana tartományába Raguelnec házához, Sára pedig mikor eleikben ment vólna, egy másnac köſſönuén, bę viué őket à házba.

2 Ackor Raguel monda Annánac az ő feleſégénęc: Ez iffiu melly igen halonlatos Tóbiáſhoz az én attyámfiához.

3 Es kérduén őket, monda: houá valóc vattoc attyámfiai? Kinec azoc mondác magokat Nephtalim nemzetſégéből valóknac, azoc közzül az melly raboc Niniuében laknac vala.

4 Monda: Eſmériteké ti Tobiáſt az mi attyánkfiát: mondánac,

Eſmériőc: Es kérdé, egéſségben vagyoné:

5 Mikor pedig azoc azt felelteć vólna hogy élne, és egéſségben vólna, és Tobiás azt ő attyánac mondotta vólna lenni.

6 Raguel naykára ragazkodúán meg tſokolá ötet, és ſira.

7 Es meg áldúán ötet, monda: Bizonyára tiztelſégbéli és iámbor atyának fia vagy: Mikor pedig hallotta volna, hogy Tobiás meg vakúlt vólna, bánkodéc rayta és ſiratá.

8 Es Anna az ő feleſégeis, és Sára leánya könyuezénec, mind az által ötet ió keduel fogadác, és az ő iuhai közzül eggyet meg őluén, ételt kéſziténec. Ackor Tobiás Raphaelnec monda: attyámfia Azaria, ſolly moſt azokról az dolgokról, kikről az vton fióltál vala, hogy mennyen végh̃z az dolog.

9 Melly dolgot mikor az Raguelkel közlötte vólna, inté Raguel Tobiáſt, hogy eunéc és innéc, és hogy vig lenne.

10 Mert illic hogy te az én leányomat el vegyed, mind az által az mint az dolog vagyon te néked meg ielentem.

11 En az én leányomat hęt férfiunac adtam, az kic azon éiel, melly éiel bę mentec vólna hozzáia meg hóltanac, te mind az által légy bátor és vig: Tobiás pedig monda, ſemmit nem éſzem addig, mîg nem azt elő hozatuán énnékem iegyzitec.

12 Monda Raguel, az mint illic moſt vegyed hozzád azt: Mert ti közöttetec ketten közel való attyafiuſág vagyon.

13 Az Irgalmas Iſten pedig ez ti házaſságtokat, tégye ſierentſéſe.

14 Elő hiuá azért Sárát az ő leányát: Melly mikor az attyához elő iött vólna, kezén foguán ötet Tobiáſnac feleſégül adá; monduán: Ime ez légyen te feleſéged az Moſes törueénye ſierint, és vidd az te attyádhoz, és meg áldá őket.

15 Annac vtánna mikor elő hiuatta vólna Annat az ő feleſégét iráshoz való ſierſámot hozátuán, az házaſágról való bizonyſág leuelet meg irá.

16 Es kezdénec vigan lakni.

17 Eſmét elő hiuán az ő feleſégét Annát, monda: Atryámfiá kéſzits más háló házat, és ezt vidd bę oda.

18 Mellyet mikor el kéſziteț vólna, az mint néki parantſoltác vala, leányát oda bę viué, Sára pedig ſira, kinec köny húllatáſára, az ő annya felele.

19 Es monda: Ne félly leányom, az Meſſnec földnec Wra, ezt az te keſerűſégedet örömre fordíthattya: Bátorſágos légy ió leányom.

VIII. Réſz.

Tobiás el hál Sarával és az Ördög néki ſemmit nem árt, kiért halálkat adnac az Iſtennec Tobias es Raguel.

1 MIkor pedig el végeztéc vólna az vátſorát, az Sárához Tobiáſt bę vnéc.

2 Tobi-

2 Tobiás pedig hozzá bé ménuén meg emlekezéc Raphaelnec beſſédiről, és füſtöléſre való ſienet vön, és az halnac ſiiuét és maiát reiá töué, és füſtöt tſinála.

3 Annac okaért mikor meg érzette vólna az ördög az füſtöt, Ægyptuſnac vtólſo határira futa, kit az Angyal meg kötöze.

4 Minec vtánna pedig mind ketten bé zárlattac vólna. Tobiás fel kele az ágyból, és monda: Kelly fel atty ámfia, és könyörögiünc az WRnac, hogy könyörüllyen raytunc.

5 Ackor igy kezdé mondani: Ditſérendö vagy ö mi attyáinknac Iſtene, az te Neuedis ſient, és dirsöſéges, áldott mind öröcké, Téged az Egec, és minden teremtet állatid ditſérienec.

6 Te teremtetted Adámot, és Euát adtad ö mellé ſegîtö társúl, és erös gyámolúl az ö feleſégét, és ezektöl ſiármazott az emberi nemzet: Te mondtad azt. Nem ió az embernec egyedöl lenni, teremtſönc ö néki ſegîtö társot. Gen. 2.

7 Moſtan pedig ö Wram, nem az buiáſágból, hanem az én tiszta ſiiuemböl inditatuán az én bűnömet feleſégöl véſſem megannac: Tégy olly irgalmaſságot én velem hogy eggyüt vénhedgyünc meg.

8 Ackor felele Sára, és monda vtánna, vgy légyen.

9 Touábba mikor azért mindketten eggyüt háltac vólna, Raguel fel kele, és ki ménuén ſért âſa.

10 Monduán: talám ezis meg hólt.

11 Mikor pedig háza tért vólna.

12 Paranczola Annának az ö feleſégénec, hogy eggyet az ſiólgáló leányoc közzül el küldené, és meg látná ha élne Tobiás: ha pedig nem él, hadd temeſſem el (vgy mond) ötet, és ſenki ne tudgya.

13 Az ſiólgáló azért fel nituán az aytót bé méne az ágyas házban, és mind kettöt aluua találá.

14 Es ki iöuén meg mondá hogy élné az (Tobiás).

15 Ackor Raguel ditſéruén Iſtent, monda: Minden tiszta és ſient ditſérettel ditſérendö vagy, ö Iſten: Es tégedet az te ſientid ditſérienec, és minden te teremtett állatid, és minden te Angyalid, és minden te hiueid, mind öröcké tégedet hirdeſſenec.

16 Ditſérendö vagy hogy engemet meg vigaztaltál, és az mitül félec vala hogy én raytam nem eſett, hanem az te nagy irgalmaſságod ſierint tſelekedtél mi velönc.

17 Aldandó vagy hogy mind azkét egy ſiülötteken könyörültél: Touábba pedig ö Wram, terjezd ki raytoc az te irgalmaſságodat hogy az ö életeket éllyéc egeſſégben, és békeſségben nagy örömmel à te irgalmaſságodból.

18 Paranczola azért Raguel az ſiolgáknac hogy az ſért bé töltenéc földuel. Es tizen négy napig való menyegzöi lakodalmat ſierze nékic.

19 Meg eskűuéc pedig, hogy Tobiáſt el nem boczátaná, míg az menyegzőnec tizen négy napia bé nem telnék.

20 És annac vtánna ioſágának felét néki adná, és békeſéggel el boczátaná az ő atyához: az több ioſzágais pedig az ő halála, és feleſége halála vtán maradna reá.

IX. Réſz.

Raphael az Tobiás kéréſére el mégyen Rageshe, és meg hozza az tiz talentumot Gabeluſtol.

1 ACkor annac okaért Tobiás Raphaelt ſzólitá, és monda néki.

2 Attyámfia Azarias, vedd melléd az ſiolgát, es két teuét, és menny Meduſoknac Rages városába Gabaelhöz.

3 Es kérd meg énnékem az ezűſtöt, és hozd ide az menyegzőre.

4 Mert Raguel meg eskütt hogy engem el nem botſát.

5 Az én attyám pedig az napokat ſámlállya, hogy ha felöttéb kéſem nagy bánatban eſic.

6 Annac okaért el ménuén Raphael, Gabaelnél meg ſálla, és az adós leuelet néki meg adá: Az pedig az bé petſételt ſatskokat elő hozá és néki adá

7 Es reggel éggyütt fel keluén az menyegzőbe ménénec: Tobiáſtol pedig az ő feleſége terében eſéc.

X. Réſz.

Tobiás az ő feleſégéuel egybe ſiratya az ő fiát az Tobiáſt, Raguel el boczátya Tobiáſt az ő leányaual nagy áldaſsal.

1 TOuábba az nagy Tobiás az ő fiának el ménéſének napiait ſiámlállya vala: és mikor el ménéſéknec és meg téréſéknec hagyot napia el múlt vólna, és ők meg nem iöttec vólna.

2 Monda Tobiás: talám valami nyomorúſág eſett az vton raytöc, auagy Gabelus meg hólt, és az ezűſtöt ninczen ki meg adná néki:

3 Annac okaért nagy bánatban vala.

4 Az feleſége pedig monda néki: el veſett az gyermec, mert el kéſéc, és kezdé ötet ſiratni.

5 Es monda: Fiam nints-immár énnékem gondom reád, Mert el veſtettelec tégedét én ſiemeimnec világit.

6 Kinec az Tobiás monda: Halgas ne légy ſiorgalmatos, mert egéſségben vagyon.

7 Es az monda: halgás te, né hiteſs el engemet, el veſett az én fiam, Minden nap pedig ki mégyen vala az vtra, az mellyen azoc el mentec vala, és ſemmit nem éſic vala nap eſtig. Es minden éiet az ő fiának Tobiáſnac ſiratáſában mulat vala el, mind addíg míg az menyegzőnec tizen négy napiai, kikben Raguel fogatta vala hogy ötet ott tartaná, el nem múltac vólna. Ackor Tobiás monda Raguelnec: Boczás el engemet: Mert eddig az én attyám és anyám kétſégben eſtec hogy engem ſoha nem látnac.

8 Mikor pedig az ő Ipa kérné hogy

hogy meg maradna nála, és hogy embert küldene az ő attyához, ki bizonyoſsá tenné ötet az ő dólgairól.

9 Monda Tobiás: ſemmiképpen nem maradoc, hanem botſás haza engemet az én attyámhoz.

10 Fel kele azért Raguel, és az Sárat az ő feleſégét néki adá, és marháinak felét, mind ſiolgáinac, barmának, és pénzének.

11 Es meg álduán öket, illyen beſiédeckel botſátá el: Fiaim, à Menneс Iſtene, minec elötte én meg halnéc, tégyen bódogoká titeket.

12 Az ő leányát pedig intuén, monda: tiztellyed á te Ipadat, és Napadat, à kic te néked immár ſiüleid, vayha minden ió hirt halhatnéc tefelöled, és mag tſókolá ötet.

13 Anna pedig Tobiáſnac igy ſiólla: Sieretö attyámfia, az Menneс Iſtene tégedet vigyen az tiéjd höz, és engedgye meg énnékem, hogy láthaſsam Sárától az én leányomtól az te fiadat, és öruengyec az WR elött: Imé én az én leányomat te reád bizom mint egy kéntſet, és meg ne nyomorgalſsad ötet.

XI. Réſz.

Tobiás el indúluán Ragesből az ő háza népét az vton hagyuán, az Raphaellel elől el mégyen, kit az ő attya annya nagy örömmel fogadnac. Meg kení Tobias az attyanac ſemét, és le eſic az hályog az ő ſemeről. Eleibe mégyen Tobiás az ő menyének, kit nagy örömmel fogad és házahoz bé viſen.

1 ENnec vtánna el indúluán Tobiás, Iſtennec hálákat adá, hogy bódog útat adott vólna néki, Es Reguelt és Añat az ő feleſégét meg álduán, az ő útán el méne míg Niniuéhöz közelgetne.

2 Ackor Raphael monda Tobiáſnac: Attyámfia, te tudod mint hattad az te attyádat.

3 Mennyünc el az te feleſéged elött, és kéſſitſük el az házat.

4 Az epét pedig vedd kezedbe. Annac okaért el indúlának és az eb vtánnoc mégyen vala.

5 Továbba Anna az úton ül vala, nézuén az ő fiát.

6 Kit mikor meg látot vólna hogy iöne, monda az attyának, imé ez az te fiad à ki iö, és az máſic, az ki ő vele el ment vala.

7 Ackor Raphael mónda: Bizonnyal tudom Tobiá, hogy az te attyádnac ſieme világa megadatic.

8 Te annac okaért az épet kend az ő ſiemére, mellyel noha az ő ſiemei meg ſanyargattatnac, mind az által le töröluén el veſſi az hályagot, és tégedet meg lát.

9 Anna pedig eleibe futuán, az ő fiának nyakára tſüggede, és monda: fiam, miuel hogy látlac tégedet, immár kéſi vagyoc meg halni? Es mind ketten ſiránac.

10 Az attya pedig Tobiás ki iöuén meg ütközéc az aytóba, kihöz hozzá futuán az ő fia.

11 Es ötet meg foguán, mikor az epét az ő ſiemébe hintette vólna, monda: bizzál ó én attyám.

12 Es mikor az ſiemei néki vizketni kezdettec vólna, mind addig vakará azokat.

13 Miglen az ſieme végéről à há-

lyagot mint egy hal heiát le vonā, Es mihelt fiát meg látá, azonnal nyakára tſüggede.

14 Es ſiruán monda: Ditſérendő vagy ô Iſten, és az te Neued örökké való ditſérettel ditſérendő: Es bódogoc mind az te ſient Angyalid.

15 Mert engemet meg oſtoroztál, és eſmét könyörültél raytam: Mert imé az én fiamat Tobiáſt látom. Az ő fia pedig nagy örömmel bę ménuén az házban, beſiélli vala az attyának, minęmő nagy dolgoc löttec vólna Mediában.

16 Az nagy Tobiás pedig ki méne eleibe az ő menyének örüluén és ditſéruén Iſtent Niniue kapuia elött, és minden ember czudállya vála az ki látná hogy menne, és hogy ſieme világa meg adatott vólna.

17 Ő pedig níluán mindenec elött valláſt tésien vala arról az Iſten irgalmaſságáról, mellyet ő vęle tött vala. Es mikor az ő Menyéhöz Sárához el közelgetet vólna, illyen igéckel köſiöne néki: Egéſséges légyen ió leányom az te iöueteled: Áldott légyen az Iſten à ki tégedet ide mi hozzánc hozott: Áldott az te attyádis. Minden ő attyafiainac pedig kic Niniuében laknac vala nagy öröm mondatéc.

Nitzba. 18 Es hozzá iöuénec Achiacharus és Nasbas az ő báttyának fia.

19 Es hęt nap tönec menyegzői lakodalmot nagy örömmel Tobiáſnac.

XII. Réſz.

Tobiás meg beſélli az attyának, menyeiért ő vęle az Raphael, kinálya ac azért ötet annac az iobagnac fel éuel mellyet hoztanac vólt Ragesből; az Raphael meg beſelli az dolgoc mine vólt, és ő magátis meg ielenti nékiet, az után el mégyen tőlöc.

1 ANnac vtánna Tobiás elő ſiólituán az ő fiát Tobiáſt, monda: Fiam, honnét adod meg iutalmát az embernec az ki téged el kéſért, męg pedig megis kel iöbbitanod.

2 Es ő monda: Attyám, Semmi kárt nem valloc, ha annacfelęt néki adomis, az mit hoztam.

3 Mert engemetis egeſségben meg hozot hozzád, az én feleſegemetis meg mentette à gonoſi ördögtől, à pénztis meg hozta énnékem, és tégedetis meg gyógitott.

4 Ackor monda az vén Tobiás: méltán meg érdemli.

5 Es mikor az Angyalt elő hitta vólna, mondá néki hogy felét mindennec az mit hoztac vólna, vennę, és ménne békéuel el.

6 Az pedig mind kettőt fęlfelé hiuán, mőda: az Iſtent ditſériétec, és ő néki adgyátoc hálát, nagyságot tulaydonitſátoc néki, és minden élő emberec elött azoknac dicſőſégét hirdeſsétec, az mellyeket ti veletec tſelekedett: Siép dolog az Iſtent hirdetni, és az ő neuét fel magaztalni. Az Iſtennec czelekedetit tiztеſséges beſiédeckel émlegeſsétec, annac okaért vigan beſiéllyétec az ő ditſéretit.

7 Ió az királnac titkait el titkolni, az Iſtennec pedig tſelekedetit, ki ielenteni ſiép dolog: Az

mi ió

mi ió azt tſelekedgyétec, és gonoſi nem eſic raytatoc.

8 Az könyörgeſéc, mellyec iozánſággal, alamiſnálkodáſsal, és igalſággal éggyut iárnac, ióc: Iob az keues igazan gyüytöt marha, hogy nem mint az ſoc, hamiſsággal: Iob alamiſnát adni, hogy nem mint az aranyat el reytení.

9 Mert az ió tétemén meg ſiabadit az halálbol, és minden bünböl meg tiztit: Az kic ió téuöc és igazac, hoſſiú életüuec léſinec.

10 Az kic pedig vétkeznec, az ö magoc életeknec ellenſégi.

11 Semmit ti tölletec el nem titkoloc, miuel hogy azt mondam hogy az királynac titkát el titkolni tizteſséges dolog: Az Iſtennec pedig dólgait ki ielenteni, ſép dolog.

12 Moſtis mikor te és Sára az te menyed könyörgenétec, az ti könyörgéſteknec emlekezetit, az (Sient) Iſten eleibe vittem, és mikor az hóltakat el temetnéd, én éggyüt valéc veled.

13 Ackoris pedig mikor nem ſiánád fel költödet, ebédedet el hagyni, hogy az hóltnac temetſégére mennél, ióltudom vala az te ió téteményedet, és én te veled valéc.

14 Moſtan pedig Iſten engemet te néked és Sárának gyogyitáſára küldött.

15 En vagyoc az Raphael Angyal egy az hét ſient Angyaloc közzül, az kic az ſienteknec könyörgéſeket Iſten eleibe viſiic, és ö ſient felſégénec köuetſégénec hordozói.

16 Ackor mind ketten meg ſiomorodának, és félelem miatt meg rémüluén le eſénec.

17 Es az monda: Ne félyetec. Mert ti néktec békeſégtec léſien: Az Iſtent ditſériétec velem.

18 Mert nem én akaratomból iöttem, hanem az ti Iſtenteknec akaratyából, annac okaért ötet hirdeſsétec mind öröcké.

19 Minden nap meg ielenem vala ti néktec, mind az által ſem éſiem ſem iſiom vala, de azért ti néktec vgy tettzie vala.

20 Moſtan azért az Iſtennec hálákat adgyátoc, mert én fel mégyec àhoz az ki engemet el botſátot, és az melly dolgoc löttenec, azokat mind megiriátoc.

21 Touábba mikor fel költec vólna, és azt ſohúl nem látnác.

22 Az Iſtennec nagy és czudálatos dolgait hirdetéc, és az Iſtennec Angyala, miképpen ielent vólna meg nékic.

XIII. Réſz.

Az vén Tobias aldgya az Iſtent és iöuendöt mond Ieruſalemnec romlásáról és meg eppüléſéről.

1 TObias pedig egy hálá adó könyörgéſt ira, és monda: Ditſérendö az Iſten az ki él mind öröcké, és az ö orſiágais hirdetendö.

2 Mert ö oſtoroz meg, és eſmét könyörül: Ö viſien pokolra és eſmét ki hoz, és ſenki nints ki az ö keze elött el ſialadhatna.

3 Ennec adgyátoc ditſéretet Izra-

elnec

a Lásd meg emnec értelmet Cap: 4. v 11. mert azt mondgya ezec hogy az ki máſſal iótéſzen, vizontac más ö vele halálos veſzedelemben tol téſzen, mert az mint ki maſnac méri, nékiis vgy mérie, Hogy pedig azt mongya hogy az alamiſna meg tiztitya az bünt, értſed hogy az emberec elött tiztittya meg nem, hanem elött Pro: 10. Dan. 4. mert Iſten elött az alamiſna meg nem tiztit. Végezetre hogy azt mondgya, hogy az kic irgalmaſſágot czeſelnec, bé telnec eletiel. nem az öröc életről ſzol. hanem az illő ſzerint való életről. mert az ió tétement Iſten meg fizeti ez világon, nem ezec az világon pedig hanem az más világonnis. De azért nem kűnetkezic abból hogy érdemli azt az ió czelekedet mert más dolog hegyel mejjénbül czelekedni, és adoſſágot fizetni.

elnec fiai az pogányoc előtt, mert ő oſſlatott titeket azoc közibe.

4 Ott beſiéllyétec az ő nagyſágát, és ötet minden ęlöc előtt fel magaztallyátoc: Mert ő az mi Wrunc és ő az mi Iſtenönc, és attyánc mind öröcké.

5 Az mi álnokſáginkért meg oſtoroz minket, és viſſontag könyörül raytunc, és minket minden pogányoc közzül, az kic közibe oſſlatott, öſſue gyüyt.

6 Ha tellyes ſiuetekből, tellyes lelketekből ő hozzá meg tęrendetec, hogy tökélleteſségre igyekezzetec ő előtte, öis ti hozzátoc meg tęr, és ti töletec az ő ortzáiát el nem röiti, hanem meg látyátoc mit tſelekeſſic veletec: Teli torockal hirdeſsétec pedig ötet: Ditſeriétec az igaſságnac Wrát, és az öröcké valóſágnac királlyát magaztallyátoc. En pedig az én rabſágomnac földén ditſérem ötet, és az ő hatalmát, és nagyſágos dólgait az bünös népnec ki ielentem: tęrietec meg bünöſöc, és ő előtte igaſságot tſelekedgyétec, ki tudgya ha akarattya vagyon hozzátoc, és ha irgalmaſságát nyuytſa ti hozzátoc.

7 En fel magaztalom az én Iſtenemet, és az én lelkem az Egnec királlyát és az ő nagyſágát hirdeti,

Ieruſálemnec romlaſáról épületéről és az pogány népek ſenchiuátaiokról iſmeretlen mond.

8 Hirdeſséc mindnyáián, és ötet az igaſságért ditſériéc.

9 Tégedet Ieruſálem ſient város, az te fiaidnac tſelekedetiért meg oſtoroz, és az igazaknac fiain könyörül.

10 Hirdeſsed az WRat, és ditſérd az öröcké való királt, hogy eſmét te benned az ő haylékát, nagy örömmel fel éppitſe, és te benned meg vigaztallya az foglyokat, és az nyomorúltakat mind öröcké ſiereſſe.

11 Az WRnac neuére nagy ſoc népec meſſie földről reá iönec, aiándékokat hoznac kezekben, aiándékokat hoznac mondoc az mennyei királnac, minden idöbéli emberec ditſérnec tégedet, és vigaſsággal tiztelnec.

12 Atkoztac mind azoc valakic téged gyülölnec: Bódogoc pedig mind öröcké az kic téged ſieretnec.

13 Örüly és vigadgy az igazaknac fiain: Mert az kic az igazaknac Wrát ditſérendic, egybe gyüytetnec.

14 Oh bódogoc az kic téged ſieretnec, mert örülnec az te békeſségeden: Bódogoc az kic az te veretſegiden, mellyeket te ſiénuettel, bánkodtac: Mert te érötted örülnec, mikor minden te ditſöſségedet meg látyác, és mind öröcké öruendnec.

15 Az én lelkem az Iſtent, ki nagy király, hirdeſse: mert meg ſiabadîtotta Ieruſálemet az ő városát, minden ő nyomorúſágiból, az mi WRunc Iſtenönc.

16 Mert Ieruſálem Saphirusból és Smaragdusból, és drága köuekből éppitetic fel, az te kerîtéſid tornyaidual, és báſtyaidual tizta aranból rakattatnac meg.

17 Es

17 És Ieruſálemnec vtzai Berilluſsal, Carbunculuſsal és Ophirból hozott kővel padimontomoztatnac meg.

18 Minden benne lakó férfiac Alleluiat mondanac, és ditsérvén, ezt mondgyác: Ditsérendő az Iſten ki Ieruſálemet mind örőckéfel magaztalta.

19 Es ebben végezé az Iſtennec ditséretit Tobiás.

XIIII. Rész.

Az vén Tobias halálának órájáin ſolitva az ő fiát és vnokait, kiknec meg mondgya Niniuénec romlását. Az Iudah nemzetſégének fogſágáról, ſzabádulásáról, az Templumnac meg eppitéſéről iőuendőt mond, az vtan meg hal. Az ifiu Tobias Ecbatanaba mégyen és ott hal meg.

1 TOuábba őtuen nyóltz eſtendős vala, mikor meg vakult vala, és viſſontag nyóltz eſtendő után ſieme világa meg adatéc a az ſiükölködőket alamiſnáiával ſegiti vala, és houá tovább nagyob félelemmel tizteli és ditséri vala az Wrat.

a: Mellyet igy olvaſſac: Ez után mi nec vtánna a vakſágból megſzabadúlt, élt negyven két eſztendőt, és ſzázhét eſztendőt el töltuen. Niniueben tiztelſéggel temetteteć őtet de nintſen az Görögben.

2 Mikor pedig igen meg vénhüttv vólna, az ő fiát, és hat vnokait hozzá hiuatá, és monda néki, Fiam vedd fel az te fiadat: Mert én immár meg vénhüttem, és ez világból való ki ménéſemhöz közel vagyoc: Meny el fiam Mediaba.

3 Mert én tellyeſéggel el hittem, az mellyeket Ionás Prophéta iőuendőlt Niniuéről, hogy annac el kell füllyedni, és hogy Mediaban ideig nagyob tſendeſég léſien. Sőt inkáb az mi atyánc fiainakis ideſtouá kell ez világon hányáttatnioc az ió földről, és Ieruſálemnec el kel puztúlni, és abban az Iſtennec meg égett házának el kel ideig hagyatni. b

b: Iőuendőt mond Tobiás az Iudah nemzetſégének és Ieruſálemnec romlásáról, raboſágáról, ſzabadulásáról, az városnac és az Templumnac meg eppitéſéről, mellyről azt mondgya, hogy külſő képpen az elſőhöz nem léſien haſonló, mind az által drágalatos léſien, Tudnillic az Chriſtuſért. Aggiz és az pogán népeknec megtéréſekért. Kik közzé Ieruſálemből ſzármazic az iſtennec beſzéde: &c. Eſa. 2.

4 Viſſontag pedig Iſten könyörüluén raytoc házáiokban viſſi, az hol házat éppitſenéc, az elsőhöz nem haſonlót, minec vtánna annac az nemzetſégnec ideié bę telic: annac bę teléle vtán külömb külömb helyekről meg tęrnec az fogſágból, kic nagy tiztelſéggel meg tſinállyac Ieruſálemet, mellyüdőben az Iſtennec háza ſoc ideig állandó drága éppülettel meg vijtatic, az mint arrúl az Prophétác iőuendőltec.

5 Mikor minden népec az Wrhoz meg tęrnec, hogy őtet igazán tiztellyéc, és az ő báluányokat el áſsác.

6 Mikor az Wrat minden nemzetſégec ditséric, és az Iſtent az ő népe ditséri, és az WR az ő népét fel magaztallya: Es őrülnec mindnyáján az kic az WR Iſtent ſieretic ſientſégben és igaſságban. Es az kic az ő attyokfiaival irgalmaſságot téſsnec.

7 Moſtan pedig fiam, Menny el Niniuéből, mert tellyeſséggel bę telnec, az mellyeket Ionás Prophéta ſzóllott.

8 Te pedig az törüéſt, és az paranczolatokat meg tartſad: Es irgalmás, igaz légy, hogy te néked iól légyen dolgod.

9 Engemet pedig tiztelſéggel temeſs el,

meſs el, és az te anyádát én mellém: Es többé Niniuében ne lakiatoc: Gondold meg fiam, mint tartotta Aman [c] Achiacharuſt az ő táplálóiát, es miképpen vitte az világoſságból az ſetétſégre, és minémő hálá adáſsal vólt az ő jó téte helyébe: Touábba tudod hogy Achiácharus meg marádott, Amant pedig Iſten meg vert te, hogy az ſetétſégre ſiállott. Az Manaſses [d] irgalmaſságot tſelekedett, és meg ſiabadúlt az halálos törből, mellyet néki vetettec vala, Aman pedig az törben eſéc, és el veſie.

10 Annac okaért moſt láſd meg fiam, az irgalmaſság mit tſelekedgyéc, és az igaſság mimódon ſiabaditſon meg. Ezeket mikor mondotta vólna, meg hala az agyban, mikor ſiáz ötuen nyóltz eſitendős vólna, kit az fia tiztеſſéggel temete el.

11 Es mikor Anna meg hólt vólna, ötet az ő attyának koporſoiába temete, ő pedig feleſégéuel és gyermekiuel Raguelhöz az ő Ipához költözéc.

12 Es tiztеſſégére meg vęnhedéc, és az ő Ipait tiztеſséggel temeté el, és azoknac gazdagſágokat az ő attyának iauaiual egybe örökül birá.

13 Ő is pedig Ecbataban, melly Mediánac városa, [e] meg hala ſiáz huſon hęt eſitendős korában.

14 Minec elötte meg halna pedig, meg hallá Niniuénec veſiedelmét, mellyet Nabucodonozor [f] és Aſsuerus meg vöttvala, és halála elött örüle rayta.

[c] Nem az Aman ez, mellyet az Aſſuerus fel akaſztatot vólt, mert Tobias az Salmanázar királtól vitetet fokſágba, az Aman hiſtóriája pedig az Ieruſálem romlása után nis közel ſzáz eſztendőuel volt. [d] Tremellius Nitzhanac mondgya, oda fel Cap: 11. Nasbaſſnac neuezteték.

[e] Vagy tartománya. mert nemellyec azt mongyác hogy Ecbatana Mediának egy tartománya vólt. [f] Niniuet meg vöttéc és meg rontottác Cyaxares és Aſtyages.

• *Tobias könyuének vége.*

IVDITH KÖNYVE.

ELSŐ RESZ.

Nabucodonozor meg veri az hatalmas Arphaxadot Mediának királlyat, és ſándékozic azoknac országokra, kic őtet meg nem ſegéllették.

1 Nabucodonozor birodalmának tizenkettődic eſztendeiében ki az nagy Niniue városában wralkodéc, Arphaxad biria vala az Meduſoknac orſiágát Ecbatanában.

2 Melly város körül keritéſeket czinála faragott köuekből, kiknec három három ſing vala ſiéleſſégec, és hat hat ſing hoſſiúſágoc.